

TC-OR 4001-17

KRAKÓW - PRADNIK BIAŁY

Ogród pałacowy.

Wieś Prądnik koło Krakowa należała w XIII w. do Benedyktynów Tynieckich, nast. przeszła na własność Kapituły Krakowskiej, a w latach 1545-50 bp. Samuel Maciejowski założył tu letnią rezydencję biskupią w typie modnych villae suburbanae, a mianowicie: renesansowy pałac, otoczony z trzech stron renesansowym ogrodem geometrycznym w typie włoskim, z podziałem na kwatery obsadzone szpalerami z bukszpanu i strzyżonych świerków. ~~Parxxxix~~

Park ~~ulgił~~ pewnym przekształceniom w związku z rozbudową pałacu, który zniszczony dwukrotnie w w. XVII i XVIII - został przebudowany w latach 1820-1830 przez b-pa Andrzeja Zawiszę Trzebickiego na klasycystyczny dwór parterowy z facjată i dwoma oficynami, zamykającymi od strony wjazdu obszerny Court d'honneur. Z zachowanych fragmentów i planu katastralnego z roku 1848 - dobrze czytelny układ pierw. kompozycyjny całej rezydencji, należącej do najpiękniejszych w kraju i rozslawionej przez Łukasza Górnickiego, a założonej w widłach młynówki i Prądnika, otoczonej szpalerami drzew i ogrodzonej parkanem z tarcic pod gontowym daszkiem. Główna oś kompozycyjna, przesunięta nieco w bok od pałacu, posiadała rozległy widok na sąsiednią Górkę. Oś poprzeczna wiązała ogród centralny z drugim, kwaterowym ogrodem geometrycznym, przylegającym do niego od zachodu i z saem po stronie wsch. W parku ~~znajdowały~~ się strzyżone szpalery świerkowe, ozdobne rabaty kwiatowe z kopcami i dekoracyjnymi stożkami strzyżonych świerków, drzewa owocowe (jabłonie, grusze, morele, cytryny, figi, pomarańcze), a także budynki ogrodowe: altany, figarnia i oranżeria (zbudowana w roku 1781). Obecnie przed pałacem zachował się kolisty klomb, otoczony srebrnymi świerkami i czerwonymi bukami, zasadzonymi w półkole.

Po przeciwnej stronie pałacu park podzielony geometrycznie trzema alejami podłużnymi: lipowo-kasztanowa i dwoma lipowymi i poprzeczą aleją lipowo-grabową na mniejsze elementy prostokątne. W dwóch z nich zachowały się fragmenty szpalerów grabowych i pojedyncze kasztany, w przeciwnym, obsadzonym gęsto krzewami śnieguliczki - owalny klomb, porośnięty różami. W narożniku duży, stary jawor. Od strony dworu - niewielki kopczyk, na którym świerk. Cały kompleks uznano za zabytek aktem z dnia 18.VII.1946 r.

Święcicki, Estreicher, Schneider, GC, Łubieński, Tekla Grona, Arch.kons, B.